

Nr 85.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper; given Stockholms slott den 8 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Nils Wohlin.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Häri genom förordnas, att 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

1. Avräkningsnota, varom i 2 § förmäles, skall, där ej nedan annorlunda stadgas, vid köp förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

a) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 30 öre, då de överlättna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,

b) vid köp av obligationer 10 öre, då de överlättna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 100 kronor, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,

dock att, där den ene kontrahenten är fondhandlare och avtalet avslutas icke för dennes räkning utan i kommission, avräkningsnotan skall förses,

c) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis med stämpel av 15 öre, då de överlättna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 15 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

d) vid köp av obligationer med stämpel av 5 öre, då de överlättna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Ävenledes skall, där ej nedan annorlunda stadgas, avräkningsnota vid byte förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

e) vid byte av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 15 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas,

ej överstiger 100 kronor, och därutöver 15 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

f) vid byte av obligationer 5 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Med — — — handelsböcker.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1929.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wohlin, anför:

I samband med framläggandet av finansplanen i årets statsverksproposition har jag tillstyrkt sänkning av stämpelavgiften vid köp och byte av aktier. Jag anhåller nu att till behandling få upptaga denna fråga.

Historik.

Till en början tillåter jag mig lämna en översikt av de bestämmelser, vilka från och med fondstämpelns införande gällt beträffande avgiftsbeloppen.

1908. Da riksdagen år 1908 i huvudsak antog Kungl. Maj:ts förslag om införandet av en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, varmed enligt riksdagens beslut likställdes överlåtelse av rätt till teckning av sådana värdepapper, bestämdes skatten — med sänkning av de i propositionen föreslagna skattesatserna — till 20 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor eller 1 promille vid köp av aktier och banklotter samt till 10 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor eller $\frac{1}{2}$ promille vid köp av obligationer; vid byte skulle stämpelskatten utgå med hälften av dessa skattesatser. Nämnda skattesatser blevo gällande till år 1913, då riksdagen i anledning av väckt motion beslöt höja den vid köp av aktier och banklotter utgående fondstämpelavgiften till 30 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor, d. v. s. till $1\frac{1}{2}$ promille. Beträffande köp av obligationer förblevo skattesatserna oförändrade. För byte reglerades skattesatserna så, att de fortfarande kommo att utgöra hälften av de för köp gällande. Sistnämnda år utvidgades på förslag av Kungl. Maj:t begreppet fondpapper till att omfatta jämväl lotter i kommanditbolag samt andels- och delaktighetsbevis i vissa penninginrättningar, vilka samtliga värdepapper med avseende å stämpelbeloppen likställdes med aktier och banklotter. I det följande inbegriper jag under benämningen »aktier» samtliga därmed i avseende å stämpelavgiftens belopp likställda fondpapper.
1917. Vid 1917 års riksdag beslöts på förslag av Kungl. Maj:t en fördubbling

av de vid köp och byte av aktier då gällande skattesatser, dock endast provisoriskt för ett års tid. Såsom stöd för förslaget återopades i propositionen ett yttrande, avgivet av de för utarbetande av förslag till börslagstiftning m. m. tillkallade sakkunniga, vari dessa bland annat anfört, hurusom någon *varaktlig* höjning av fondstämpeln icke kunde av dem tillstyrkas, medan däremot någon befogad invändning enligt de sakkunnigas mening icke kunde göras mot att under då rådande goda konjunkturen och våldsamma spekulation underkasta fondpappersomsättningen en *tillfällig* skatteförhöjning. Omsättningen av obligationer syntes emellertid icke böra betungas med högre avgift, i synnerhet som en sådan förhöjning beträffande obligationer icke skulle för staten medföra någon avsevärd inkomstökning.

Förordning i ämnet utfärdades den 30 mars 1917.

Den sålunda bestämda förhöjningen av skattesatserna föreslogs av Kungl. Maj:t genom proposition till 1918 års lagtima riksdag att gälla för ytterligare ett år. 1918 års lagtima riksdag.

Till det vid nämnda proposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 22 januari 1918 anförde chefen för finansdepartementet — efter anmälan av ett utav de för utarbetande av förslag till börslagstiftning m. m. tillkallade sakkunniga avgivet yttrande — följande:

De förhållanden, vilka föranledde tillkomsten av 1917 års förordning, äro, såsom de sakkunniga framhållit, alltjämt förhanden. Huru länge desamma komma att fortvara, läser ej nu låta sig avgöra. Emellertid kan förvisso icke inom den närmaste framtiden förväntas någon sådan ändring i dessa förhållanden, att återgång till förut gällande stämpelavgifter skulle redan för det närvarande kunna anses motiverad. Med hänsyn till önskvärdheten av att stävja den för det närvarande alltför livliga spekulatio- nen kan det till och med ifrågasättas, att stämpelavgiften borde än ytterligare ökas. Då det emellertid kan befaras, att den legitima fondhandeln därigenom skulle försväras alltför mycket, har jag dock ansett en sådan åtgärd åtminstone icke för det närvarande böra vidtagas. Enligt min mening bör alltså den vid 1917 års riksdag beslutade högre avgiften utgå med oförändrat belopp jämväl för tiden efter den 31 mars 1918. Med hänsyn till nämnda avgifts tillfälliga natur synes, på sätt de sakkunniga yttrat, ett beslut om avgiftens fortsatta utgörande för det närvarande dock icke böra avse längre tid än ett år, räknat från sistnämnda dag, varjämte Kungl. Maj:t tillika läser böra tillerkännas befogenhet att, därest förhållandena skulle sådant påkalla, redan dessförinnan förordna, att beslutet om stämpelavgiftens förhöjning ej vidare skall äga tillämpning.

Det med propositionen framlagda förslaget blev av riksdagen antaget.

I en till 1918 års urtima riksdag avlåten proposition, nr 25, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att från och med den 20 november 1918 till dag, som av Konungen bestämdes, dock ej längre än till den 1 juli 1919, för överlåtelse av samtliga fondpapper fastställa dubbelt så höga stämpel- 1918 års urtima riksdag.

avgifter som enligt förutnämnda provisoriska bestämmelser eller alltså 6 promille beträffande aktier och 1 promille beträffande obligationer.

Vid ärendets föredragning för Kungl. Maj:t den 25 oktober 1918 anförde chefen för finansdepartementet bland annat följande:

Det är väl bekant, att omsättningen å fondmarknaden för närvarande är mycket livlig. Icke minst torde de ökade fredsutsikterna verka stimulerande å värdepappersomsättningen. Det synes mig under sådana förhållanden vara angeläget att, genom höjning av fondstämpeln, i större utsträckning än nu sker i statsfinansiellt syfte utnyttja denna skattekälla, vars betydelse ej får underskattas.

Ifrågavarande stämpelskatt har ansetts vara av betydelse jämväl såsom ett medel att motverka den osunda fondbörspekulationen. I det utlåtande av fondbörsakkunniga, som åberopades i 1917 års proposition, yttrade väl dessa, att enligt deras åsikt den osunda spekulativen icke kunde medelst omsättningsskatt stävjas, utan att densamma gjordes så hög, att samtidigt kapitalplaceringen i aktier i alltför stor grad motverkades och varje sund spekulativen så gott som omöjliggjordes. För min del vågar jag heller icke antaga, att ens den fördubbling av de nuvarande, provisoriska skattesatserna, som jag ämnar föreslå, skall förhindra den osunda spekulativen. Å andra sidan torde måhända dock en dylik höjning icke alldeles sakna betydelse i detta avseende. Härtill kommer, att det argument, som eljest framförts mot starkare höjning av fondstämpeln, nämligen att kapitalplaceringen i aktier skulle motverkas, under nu rådande förhållanden å penningmarknaden snarare talar för en sådan höjning. I Danmark har nyliken av regeringen framlagts ett förslag om höjning av fondstämpeln till 1 krona för 200 kronors omsättningsvärde. Jag anser, såsom nysst antydes, att man hos oss bör gå något längre, och föreslår fördubbling av nu gällande skattesatser, varigenom stämpelavgiften skulle bli 1 krona 20 öre vid direkta försäljningar av aktier och liknande fondpapper samt 60 öre vid byte av berörda värdehandlingar. Samtidigt torde en höjning böra ske även av stämpelavgiften vid överlåtelse av obligationer.

Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts proposition med endast den ändring, att författningen på grund av den framskridna tiden förklarades skola gälla från och med den 1 december 1918, varefter förordning i ämnet utfärdades den 29 november 1918.

1919.

Med proposition den 18 februari 1919, nr 98, förelade Kungl. Maj:t riksdagen förslag avseende förhöjning av fondstämpelavgiften under ytterligare ett år eller till den 1 juli 1920, i sammanhang varmed fondstämpelavgiften för underlättande av dess uträknande ställdes i relation till jämna hundratal i stället för, såsom förut, tvåhundra av de överlåtna fondpapperens värde. Vid anmälan av förslaget inför Kungl. Maj:t uttalade chefen för finansdepartementet i huvudsak, att med hänsyn till den korta tid, under vilken den senast beslutade förhöjningen av fondstämpelavgiften varit i tillämpning, det ännu vore för tidigt att göra några uttalanden om dess verkningar. En förlängning av gällande bestämmelser, vilka trädde ur kraft den 1 juli 1919, syntes emellertid erforderlig ur statsfinansiell synpunkt.

Jämväl denna proposition vann riksdagens bifall.

På förslag av Kungl. Maj:t hava 1920—1926 års riksdagar sedermera 1920—1926. beslutat fortsatt tillämpning i det stora hela av de skattesatser, som tillämpats från och med den 1 december 1918. Enligt förordning den 30 april 1926 (nr 96) skulle sålunda den högre stämpelavgiften, för vilken beloppen senast intagits i en förordning den 13 april 1922 (nr 175), utgå till och med den 30 juni 1927, med rätt för Konungen att, om särskilda förhållanden därtill föranledde, förordna om stämpelavgiftens nedsättande till lägst de belopp, vilka i motsvarande fall utgingo enligt förordningen den 15 augusti 1913 (nr 191) om ändrad lydelse av 3 § i oförmälda förordning den 6 november 1908.

I skrivelse den 16 oktober 1926 hemställde *styrelsen för Stockholms fondbörs*, att Kungl. Maj:t täcktes till 1927 års riksdag avlåta proposition med förslag om, bland annat, nedsättning till hälften av nu utgående fondstämpelavgifter för aktier. Därvid framhölls, hurusom från de mest skilda håll betygats, att den nuvarande höga fondstämpelavgiften i hög grad bidragit till det ringa intresse, allmänheten visade att placera penningar i aktier, och att följaktligen denna från kristiden ännu kvarstående höga avgift utgjorde en verklig hämsko för näringslivet i vårt land.

Ut i infordrat utlåtande över börsstyrelsens ifrågavarande framställning tillstyrkte *bank- och fondinspektionen* densamma.

Med proposition nr 56 framlade Kungl. Maj:t för 1927 års riksdag förslag, att fondstämpelavgiften vid köp och byte av aktier med 1928 års ingång skulle nedsättas till hälften eller vid köp till 3 promille men beträffande obligationer lämnas orubbad. Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet anförde departementschefen, att ett av skälen till höjningarna av fondstämpeln vid köp och byte av aktier, nämligen att motverka en osund och våldsamt uppdriven spekulering, sedan lång tid tillbaka saknade giltighet. Departementschefen yttrade vidare bland annat:

En ökad livaktighet å aktiemarknaden måste anses önskvärd, då däri genom industriens möjligheter att anskaffa eget kapital, vilka för närvarande äro starkt begränsade, skulle till gagn jämväl för det allmänna underlättas. Då det är sannolikt, att den nuvarande höga fondstämpeln å aktier verkar i väsentlig grad återhållande å omsättningen på aktiemarknaden, lär det däraf följande, att från nyss angivna synpunkt en sänkning av fondstämpeln bör vidtagas. Ett ytterligare skäl för en sådan sänkning utgör angelägenheten av att befrämja avvecklingen av åtskilliga under kristiden beviljade krediter mot säkerhet av aktier, vilka sedermera starkt sjunkit i värde och i följd därav antingen ligga »frusna» hos långgivare eller övertagits av s. k. stödkonsortier. För en sådan avveckling utgör den höga fondstämpeln ett betydande hinder. Nu anförda och andra olägenheter av den höga aktiestämpeln hava föranlett mig att, trots de betänkligheter, som ur statsfinansiell synpunkt möta mot en sänkning av skattesatserna, förorda en dylik nedsättning av stämpelavgiften till hälften.

I motion nr 279 i andra kammaren yrkades, att riksdagen med avslag å propositionen måtte besluta, att de gällande skattesatserna skulle bibehållas oförändrade.

Bevillningsutskottet hemställde i betänkande nr 43 — under uttalande att utskottet icke kunnat finna att statsfinansiellt sett sådana förändringar inträtt, att de hinder för en skattesänkning, som 1926 av olika meningsriktningar inom utskottet ansågos föreligga, bortfallit — att riksdagen måtte med bifall till motionen samt med förklarande att propositionen, i vad densamma avsåge nedsättning av stämpelavgiften vid köp och byte av aktier och därmed likställda fondpapper, icke kunnat av riksdagen bifallas, antaga ett av utskottet upprättat författningsförslag, vari stadgades, att stämpelavgiften enligt 1908 års förordning fortfarande till och med den 30 juni 1928 skulle utgå med de i förutnämnda förordning den 13 april 1922 stadgade belopp.

Enligt en vid utskottets betänkande fogad reservation funno emellertid tio av utskottets ledamöter — under framhållande att de höjningar av fondstämpeln vid köp och byte av aktier och med dessa likställda fondpapper, som ägt rum under kristiden, erhållit karaktär av provisorium och att avsikten syntes hava varit, att de höjda skattesatserna skolat gälla endast så länge de särskilda förhållanden fortvoro, vilka föranlett höjningarna — att ökat beaktande borde skänkas åt de skäl, som ur näringslivets synpunkt talade för en sänkning av skattesatserna. På grund härav och av i övrigt av reservanternas anförda skäl ansågo dessa, att utskottet bort förorda bifall till propositionen.

Vid ärendets behandling stannade kamrarna i olika beslut, i det att första kammaren biföll reservationen men andra kammaren utskottets förslag. Vid gemensam votering beslöt riksdagen i enlighet med andra kammarens mening.

1928.

I proposition nr 13 till 1928 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t förlängning till och med den 30 juni 1929 av de gällande skattesatserna. Vid anmälan av förslaget inför Kungl. Maj:t uttalade emellertid departementschefen, att han fortfarande vore av den uppfattningen, att fondstämpelavgiften vid köp och byte av aktier var olämpligt hög, men att han, med hänsyn till den ställning 1927 års riksdag intagit i denna fråga, ansett sig ej böra ifrågasätta förnyande av förslaget om nedsättning av avgiften.

Riksdagen biföll propositionen.

*Nuvarande
stämpelav-
gifter i för-
hållande till
stämpel-
avgifterna i
utlandet.*

För jämförelse huru våra nuvarande fondstämpelavgifter ställa sig i förhållande till utlandets får jag åberopa följande inom bank- och fondinspektionen upprättade tablå:

Land	Belopp	Stämpel	1 promille
Sverige	1,000 sv. kr.	6 sv. kr.	6
Norge	1,000 n. kr.	10 n. kr.	10
Danmark	1,000 d. kr.	3 d. kr.	3
Finland	1,000 fmk	8 fmk	8
Tyskland	1,000 Rmk	¹ 3 Rmk	3
England	1,000 £	4 shs	0.2
Frankrike	1,000 fres	2 fres	2
Italien	1,000 lire	² 1.2 lire	1.2
Holland	1,000 fl.	³ 2 fl.	2
Belgien	1,000 fres	1 fres	1
Schweiz	1,000 fres	0.3 fres	0.3
Tjeckoslovakien	1,000 Ke	1 Ke	1
Förenta staterna	1,000 \$	0.4 \$	0.4

Av denna tablå framgår, att med undantag för Finland och Norge intet av de angivna länderna i Europa och ej heller Amerikas Förenta Stater hava så höga fondstämpelavgifter å aktier som Sverige.

Enligt tillgängliga uppgifter har stämpelavgiften vid köp och byte av fondpapper, räknat från och med år 1910, inbragt följande belopp i avrundade krontal:

Statistik.

År	Kronor	År	Kronor
1910	580,841	1920	5,448,826
1911	838,598	1921	2,320,751
1912	1,518,466	1922	2,362,046
1913	1,177,093	1923	1,853,283
1914	590,480	1924	1,913,291
1915	734,527	1925	2,283,086
1916	4,264,031	1926	2,985,085
1917	11,911,452	1927	4,283,377
1918	14,144,368	1928	6,424,918
1919	8,301,894		

För det närmare bedömandet av dessa uppgifter torde här sammanfattningsvis få erinras, att gällande stämpelavgifter beträffande aktier (vid köp 6 promille) äro fyra gånger så höga som de år 1913 stadgade stämpelavgifterna men för obligationer (vid köp 1 promille) endast fördubblade. Gällande stämpelavgifter hava i det stora hela tillämpats från och med den 1 december 1918 och ersatte då, savitt angår aktier, de jämlikt 1917 års förordning

¹ Vid »Händler»-affärer utgår stämpeln med hälften av eljest gällande belopp. »Händler»-affärer äro affärer, där samtliga parter äro inländska »Händler», d. v. s. börsmäklare, banker, bankirer eller officiella sparkassor.

² Stämpeln är fix och utgår för vardera parten med 60 cent oavsett värdet.

³ Banker och andra yrkesmässiga fondhandlare fria från fondstämpel.

stadgade stämpelförhöjningarna, vilka beträffande sistnämnda värdepapper inneburo en fördubbling av 1913 års skattesatser.

Förslagets
statsfinansiella
verkningar.

Vid beräkningen av stämpelintäkten i årets statsverksproposition har jag utgått från att en sänkning av stämpelavgiften vid köp och byte av aktier till hälften skulle medföra en reduktion i stämpelmedlens avkastning av omkring 2 miljoner kronor.

Till utredning i detta avseende har *bank- och fondinspektionen* på anmodan upprättat en promemoria, i vilken inspektionen — efter anmärkande att från generalpoststyrelsen ingått meddelande, att under år 1928 genom postverket till allmänheten försålts överlåtelsestämplar för ett sammanlagt belopp av 6,424,918 kronor, samt att för bedömande av nämnda beloppss fördelning å olika slag av överlåtelse m. m. en jämförelse verkstälts med de uppgifter angående omsättning och stämpelförbrukning under 1928, som av fondkommissionärer avlämnats till inspektionen — anfört följande:

Sistnämnda uppgifter utvisa, att värdet av de fondpapper, som under år 1928 omsatts hos fondkommissionärerna, uppgått till 1,517,787,601 kronor. Detta omsättningsbelopp avser till en början sådana överlåtelse, för vilka enligt särskilda bestämmelser i fondstämpelförordningen fondstämpelavgift icke skall utgå, t. ex. överlåtelse av svenska statens obligationer. Till vilket belopp de stämpelfria överlåtelseerna uppgått undandraget sig ett tillförlitligt bedömande. Det synes emellertid med hänsyn till verkställda nyemissioner och konverteringar av obligationer icke osannolikt, att de stämpelfria överlåtelseerna uppgått till sådant belopp, att det återstående beloppet för stämpelpfiktiga överlåtelse kan avrundas till 1,400,000,000 kronor. För de stämpelpfiktiga fången har enligt fondkommissionärernas uppgifter fondstämpelavgift erlagts med 5,111,053 kronor. Av beloppet för stämpelpfiktiga överlåtelse kunna 742.0 miljoner kronor antagas hava utgjort aktieöverlåtelse och 658.0 miljoner kronor obligationsöverlåtelse, enär fondstämpelavgifter, efter 6 promille för de förra och 1 promille för de senare, då skulle hava uppgått för aktieöverlåtelse till 4.453 miljoner kronor och för obligationsöverlåtelse till 0.658 miljoner kronor eller tillhopa 5.111 miljoner kronor såsom i fondkommissionärernas uppgifter angivits.

Mellan sistnämnda belopp och det av generalpoststyrelsen redovisade försäljningsbeloppet föreligger en skillnad av 1.314 miljoner kronor. Häri ingår till en början en ökning i lagerbehållningen av fondstämplar, som synes hava föranletts därav, att behovet av fondstämplar på grund av stegrad omsättning varit större vid 1928 års utgång än vid dess början. Uppgifter, som härutinnan erhållits från vissa fondkommissionärer, synas utvisa, att en ökning av lagerbehållningen med 0.1 miljon kronor icke är osannolik. Återstoden av nyssnämnda skillnadsbelopp eller 1.214 miljoner kronor utgöres av stämplat, som använts vid överlåtelse, vid vilkas genomförande fondkommissionärer icke medverkat. Vid samma procentuella fördelning mellan aktie- och obligationsöverlåtelse, som förut angivits för fondkommissionärer, skulle av stämpelintäkterna från de ifrågavarande överlåtelseerna — i det följande betecknade enskilda överlåtelse — 1.056 miljoner kronor avse aktieöverlåtelse och 0.158 obligationsöverlåtelse. De enskilda överlåtelseernas omsättningsbelopp skulle sålunda under år 1928 hava uppgått för aktie- och obligationsfång till respektive 176 och 158

miljoner kronor. Dessa omsättningssiffror torde emellertid icke stå i överensstämmelse med verkliga förhållandet. Även om de enskilda stämpelförbrukarna under den tidigare delen av året i relativt större utsträckning sysslats med aktieöverlåtelse, torde med största sannolikhet under årets senare del det motsatta hava varit förhållandet. Förmodligen hava de enskilda obligationsöverlåtelseernas belopp överstigit 200 miljoner kronor, och man synes därför hava anledning antaga, att de enskilda aktieöverlåtelseerna icke överstigit det belopp — 166 miljoner kronor — på vilket en fondstämpelavgift av 1.0 miljoner kronor belöpt. Nämda belopp för enskilda aktieöverlåtelse lär emellertid till betydande del avse aktier, vilka under året försålts till utlandet i samband med aktiernas introduktion på främmande fondbörser. Dessa överlåtelse äro sålunda av en mera tillfälligt förekommande art, och då man icke lär kunna räkna med att dylika slag av överlåtelse skola återkomma, i varje fall icke i samma omfattning som under år 1928, synes man böra i förevarande sammanhang särställa desamma. Det synes då icke vara osannolikt, att de enskilda aktieöverlåtelseerna av mera normalt förekommande art under år 1928 kunna uppskattas till 100.0 miljoner kronor, därför stämpelavgift utgått med 0.6 miljoner kronor.

En sammanfattning av vad nu anförts ger vid handen, att det belopp, till vilket fondstämplar under år 1928 försålts från postverket, eller 6.425 miljoner kronor, synes kunna fördelas på följande sätt, därvid beloppen angivits i miljoner kronor:

Ökning av stämpellagerbeholdningen				0.100
Aktieöverlåtelse:				
hos fondkommissionärer	4.453			
enskilda	0.600	5.053		
Obligationsöverlåtelse:				
hos fondkommissionärer	0.658			
enskilda	0.214	0.872	5.925	
Överlåtelse av tillfällig art				0.400
				Summa 6.425

Efter det inspektionen vidare påpekat, att ifråga om beräkningarna av fondstämpelintäkten av aktieöverlåtelse för budgetåret 1929/1930 ett direkt överförande av de förut verkställda beräkningarna för år 1928 givetvis icke kunde ske, enär det vore omöjligt att på förhand bedöma den blivande konjunkturen å fondmarknaden, samt att man i varje fall måste bortse från intäkterna av sådana överlåtelse, som i det föregående betecknats såsom mera tillfälliga, anför inspektionen, bland annat, följande:

Vid i genomsnitt oförändrad konjunktur och oförändrad avgiftssats kan man beräkna fondstämpelintäkten för aktieöverlåtelse till samma belopp som för år 1928 eller 5.0 miljoner kronor. Därest en halvering av fondstämpelavgiften för aktieöverlåtelse äger rum, skulle intäkten sålunda komma att uppgå till 2.5 miljoner kronor. Att märka är emellertid, att en avgifts-sänkning otvivelaktigt skulle komma att medföra en ökning av omsättningen. Även om någon grund för ett beräkande av dylik omsättningsökning icke kan angivas, lär det icke vara osannolikt, att man kan under budgetåret räkna med en omsättningsökning av inemot 200 miljoner kronor,

vilket skulle medföra, att stämpelintäkten av aktieöverlåtelse skulle komma att uppgå till omkring 3.0 miljoner kronor.

Såsom härav framgår, skulle enligt bank- och fondinspektionens uppskattning vid en i genomsnitt oförändrad konjunktur en sänkning av stämpelavgiften vid köp och byte av aktier till hälften för nästkommande budgetår innebära en minskning i intäkten från stämpelmedlen av 2 miljoner kronor. Min i statsverkspropositionen tillkännagivna uppfattning angående den ifrågasatta stämpelnedsättningens verkan överensstämmer alltså med den av inspektionen uttalade.

*Departements-
chefen.*

Den höga stämpelavgift, som för närvarande utgår vid köp och byte av aktier och därmed i förevarande avseende likställda fondpapper, tillkom under kristiden med dess särskilda förhållanden. Ett av syftena med den företagna höjningen av skattesatserna var att i större utsträckning än tidigare varit fallet i statsfinansiellt hänseende utnyttja denna skatteälla. Vid olika tillfällen, då planer varit å bane att åstadkomma en sänkning av stämpeln, har såsom huvudskäl däremot åberopats, att det statsfinansiella läget varit sådant, att en reduktion av skatten icke borde ifrågakomma. Vid uppgörandet av budgeten för nästkommande budgetår har emellertid den inkomstminskning tagits i beräkning, som fondstämpelns nedsättning kan antagas komma att föranleda, och med hänsyn härtill och till statsverkspropositionens innehåll i övrigt synas numera ur berörda synpunkt avgörande betänkligheter knappast kunna resas mot en nedsättning av fondstämpeln. Det andra skälet, varmed på sin tid höjningen motiverades, var att densamma antogs skola komma att motverka en osund, våldsamt uppdriven spekulation. Ej heller detta skäl äger längre giltighet, sedan numera en återgång skett från kristidens exceptionella förhållanden. Då alltså de synpunkter, som åberopats för den höga fondstämpeln, ej längre synas med fog kunna göras gällande, har jag ansett tidpunkten lämplig att föreslå en sänkning av stämpeln till ett med hänsyn till det för närvarande rådande läget rimligt belopp.

En sådan sänkning skulle säkerligen visa sig bliva till icke ringa gagn för näringslivet. I sådant avseende får jag erinra om, att en fondbörs endast vid relativt stor omsättning kan fylla den betydelsefulla uppgiften att åstadkomma stabilisering av kurserna å fondpapper och enhetlighet i kurssättningen ävensom förhindra, att större avslut medföra väsentliga förändringar beträffande kurserna. Endast under förutsättning av en stor omsättning å fondbörsen kunna vidare de börsnoterade aktierna uppnå önskvärd likviditet och locka till kapitalplacering, varigenom i sin ordning den för nutida former av ekonomisk verksamhet nödvändiga kapitalanskaffningen främjas och kapital i erforderlig utsträckning kan tillföras näringslivet. Industriens finansiering, som för närvarande i väsentlig mån äger rum genom bankerna, skulle genom underlåtande av aktieemissioner i högre grad, än nu är fallet, kunna tillgodoses genom direkt kapitalinvestering från allmänhetens sida. Då det måste antagas, att

fondstämpeln nuvarande höjd i Sverige motverkar uppnåendet av en av nu anförda skäl önskvärd ökning av omsättningen å börsen, lärer alltså en sänkning av densamma vara av väsentlig betydelse för det produktiva näringslivets utveckling. I detta sammanhang bör även uppmärksammas det hinder, den höga fondstämpeln innebär för avvecklingen av åtskilliga under kristiden beviljade krediter mot säkerhet av aktier, vilka sjunkit i värde och i följd därav antingen ligga »frusna» hos exempelvis banker eller övertagits av s. k. stödkonsortier. Det synes vara av vikt, att bankerna frigöras från dessa krediter, för att därigenom lösgjorda medel må kunna komma industri- och jordbruksföretag till gagn.

Det av mig nu anmälda förslaget rörande stämpelavgiften vid köp och byte av fondpapper innebär sådan ändring i 3 § 1 mom. av förordningen den 6 november 1908, att de däri genom förordningen den 13 april 1922 stadgade stämpelavgifterna beträffande aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis nedsättas till hälften, vartill kommer att avgifternas utgående icke till tiden begränsats. Vid överlåtelse av obligationer skola enligt förslaget samma stämpelavgifter, som enligt nämnda mom. för närvarande gälla, allt fortfarande utgå. Då emellertid även sistnämnda avgifter äro allenast provisoriskt beslutade, erfordras uttrycklig föreskrift om ändring i 1908 års förordning jämväl i vad avser stämpelavgifterna vid överlåtelse av obligationer.

I enlighet med vad jag sålunda anført har författningsförslag i ämnet upprättats.

Föredraganden uppläser härefter förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Elis Lindahl.